

2024/2054(INI)

22.10.2024

NÁVRH SPRÁVY

o Európskej centrálnej banke – výročná správa za rok 2024
(2024/2054(INI))

Výbor pre hospodárske a menové veci

Spravodajkyňa: Anouk Van Brug

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	9
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJKYNI POSKYTLI INFORMÁCIE.....	10

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o Európskej centrálnej banke – výročná správa za rok 2024 (2024/2054(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na výročnú správu Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“) za rok 2023,
- so zreteľom na spätnú väzbu ECB z 18. apríla 2024 v súvislosti s príspevkom, ktorý poskytol Európsky parlament ako súčasť svojho uznesenia o výročnej správe ECB za rok 2022,
- so zreteľom na Štatút Európskeho systému centrálnych bánk (ďalej len „ESCB“) a ECB, najmä na jeho články 2, 15 a 21,
- so zreteľom na článok 123 ods. 1, článok 125, článok 127 ods. 1 a 2, článok 130, článok 282 ods. 2 a článok 284 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),
- so zreteľom na články 3, 13 a 119 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“),
- so zreteľom na makroekonomické prognózy odborníkov Eurosystemu pre eurozónu zo 7. marca 2024, 6. júna 2024 a 12. septembra 2024,
- so zreteľom na rozhodnutia prijaté Radou guvernérov ECB z 25. januára 2024, 7. marca 2024, 11. apríla 2024, 6. júna 2024, 18. júla 2024, 12. septembra 2024 a 17. októbra 2024,
- so zreteľom na inflačný odhad Eurostatu zo 17. októbra 2024,
- so zreteľom na jarnú hospodársku prognózu Komisie uverejnenú 15. mája 2024,
- so zreteľom na Svetový hospodársky výhľad Medzinárodného menového fondu (ďalej len „MMF“) z októbra 2024,
- so zreteľom na dialógy o menových otázkach s prezidentkou ECB Christine Lagardovou z 15. februára 2024 a 30. septembra 2024,
- so zreteľom na svoje rozhodnutie z 1. júna 2023 o dohode vo forme výmeny listov medzi Európskym parlamentom a ECB o štruktúrovaní postupov interakcie v oblasti centrálného bankovníctva¹,
- so zreteľom na schválenie nástroja na ochranu transmisie (TPI) Radou guvernérov ECB 21. júla 2022,
- so zreteľom na návrh Komisie z 28. júna 2023 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o zavedení digitálneho eura ([COM\(2023\)0369](#)),

¹ Prijaté texty, P9_TA(2023)0214.

- so zreteľom na prvú správu ECB o pokroku v prípravnej fáze digitálneho eura z 24. júna 2024,
 - so zreteľom na štyri správy ECB o pokroku vo fáze skúmania digitálneho eura z 13. júla 2023, 24. apríla 2023, 21. decembra 2022 a 29. septembra 2022,
 - so zreteľom na preskúmanie stratégie menovej politiky ECB, ktoré sa začalo 23. januára 2020 a skončilo 8. júla 2021, a na nadchádzajúce posúdenie stratégie menovej politiky v roku 2025,
 - so zreteľom na preskúmanie operačného rámca ECB uverejnené 13. marca 2024,
 - so zreteľom na výročnú správu ECB o medzinárodnej úlohe eura z júna 2024,
 - so zreteľom na výsledky prvého záťažového testu ECB týkajúceho sa kybernetickej odolnosti z 26. júla 2024,
 - so zreteľom na uverejnenie revidovaného nariadenia o kapitálových požiadavkách² (ďalej len „CRR III“) a smernice o kapitálových požiadavkách³ (ďalej len „CRD VI“) v Úradnom vestníku Európskej únie 19. júna 2024,
 - so zreteľom na výsledky záťažového testu ECB týkajúceho sa klimatických rizík z 8. júla 2022,
 - so zreteľom na aktualizáciu environmentálneho vyhlásenia ECB z roku 2024,
 - so zreteľom na článok 142 ods. 1 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre hospodárske a menové veci (A10-0000/2024),
- A. keďže podľa makroekonomických prognóz odborníkov Eurosystemu zo septembra 2024 dosiahla inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP) v eurozóne v septembri 2024 úroveň 1,7 %;
 - B. keďže sa predpokladá, že inflácia podľa HICP sa v poslednom štvrtroku 2024 mierne zvýši a v roku 2025 klesne na 2,2 % a v roku 2026 na 1,9 %⁴;
 - C. keďže hlavným cieľom ECB je udržiavať cenovú stabilitu, ktorú definovala ako infláciu na úrovni 2 % v strednodobom horizonte;
 - D. keďže ECB je politicky nezávislá, čo znamená, že ani inštitúcie a agentúry Európskej únie (EÚ), ani vlády členských štátov by sa nemali snažiť ovplyvňovať ECB;
 - E. keďže politická nezávislosť si vyžaduje, aby sa ECB zdržala prijímania politických rozhodnutí;

² Ú. v. EÚ L 1623, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj>.

³ Ú. v. EÚ L 1619, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>.

⁴ https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202409_ecbstaff~9c88364c57.en.html#toc6.

- F. keďže článok 123 ZFEÚ a článok 21 Štatútu ESCB a ECB zakazujú menové financovanie vlád;
- G. keďže platby istiny zo splatných cenných papierov kúpených v rámci programu nákupu aktív (APP), a od januára 2025 aj v rámci núdzového pandemického programu nákupu aktív (PEPP), sa už nereinvestujú v plnej miere;
- H. keďže euro je druhou najdôležitejšou menou na svete, ale výrazne zaostáva za americkým dolárom, a to napriek hospodárskej veľkosti eurozóny v celosvetovom obchode;
- I. keďže ECB sa zodpovedá Európskemu parlamentu ako inštitúcii, ktorá zastupuje občanov EÚ;

Všeobecný prehľad

1. víta úlohu ECB pri ochrane menovej stability; zdôrazňuje, že ECB je inštitúciou, ktorá zodpovedá za udržiavanie cenovej stability v eurozóne;
2. zdôrazňuje, že štatutárna nezávislosť ECB, ktorá je zakotvená v zmluvách, je základnou podmienkou na to, aby ECB mohla plniť svoj mandát;
3. zdôrazňuje význam politickej nezávislosti ECB, ktorá by mala zostať nedotknutá; zdôrazňuje, že táto nezávislosť si vyžaduje, aby sa aj ECB zdržala prijímania politických rozhodnutí;
4. uznáva úsilie ECB o zníženie inflácie späť na úroveň zodpovedajúcu jej cieľu 2 % v strednodobom horizonte;
5. vyjadruje poľutovanie nad tým, že úroveň inflácie zostáva v niektorých členských štátoch nad cieľom ECB na úrovni 2 %; zdôrazňuje, že inflácia znižuje kúpnu silu fixných príjmov, úspor a dôchodkov a že narúša signalizačnú funkciu cien, ktorá zabezpečuje efektívne pridelovanie zdrojov;
6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že jadrová inflácia je naďalej vysoká, pričom len dva členské štáty eurozóny vykázali v septembri 2024 mieru jadrovej inflácie nižšiu ako 2 %;
7. varuje ECB pred pokúšením príliš rýchlo znížiť úrokové sadzby, a to vzhľadom na riziko, že úroveň inflácie by sa mohla začať opäť zvyšovať; zdôrazňuje, že samotná ECB očakáva dočasné zvýšenie úrovne inflácie v poslednom štvrtroku 2024, keďže predchádzajúce prudké zníženie cien energií vypadne z ročných mier;
8. pripomína, že hospodárska a menová únia si vyžaduje spoľahlivé fiškálne politiky v členských štátoch, aby bolo možné reagovať na vonkajšie otrasy;
9. pripomína, že obozretné fiškálne politiky členských štátov môžu dopĺňať úsilie ECB o udržanie nízkej inflácie; zdôrazňuje, že riešenie nadmerných úrovní deficitu verejných financií a verejného dlhu má zásadný význam pre zachovanie stabilného hospodárstva a udržateľného rastu;

10. vyjadruje znepokojenie nad vysokými úrovňami verejného dlhu a deficitu verejných financií v členských štátoch a rizikami fiškálnej dominancie, ktoré z toho vyplývajú;

Menová politika

11. dôrazne víta skutočnosť, že celková inflácia klesla z vrcholu 10,6 % v októbri 2022 na 1,7 % v septembri 2024;
12. víta zníženie jadrovej inflácie z vrcholu 7,6 % v marci 2023 na 2,7 % v septembri 2024, ale vyjadruje znepokojenie nad jej historicky a trvalo vysokou úrovňou;
13. vyjadruje poľutovanie nad tým, že ECB trvalo viac ako tri roky, kým dosiahla úroveň inflácie, ktorá zodpovedá jej cieľovej úrovni 2 %;
14. zdôrazňuje, že ECB konala neskoro, keď inflácia začala v januári 2021 rásť a v júli 2021 prekročila cieľovú úroveň 2 %; v tejto súvislosti pripomína hodnotenie ECB, podľa ktorého očakávala, že inflácia bude len prechodná;
15. vyzýva ECB, aby zásadne prehodnotila a zdokonalila svoje modely a ich úlohu pri tvorbe jej politik vzhľadom na podpriemerné výsledky týchto modelov v posledných rokoch;
16. podporuje rozhodnutie ECB obmedziť programy nákupu aktív vzhľadom na nadmernú likviditu na trhu a znížené úrovne inflácie;
17. zdôrazňuje, že nákupné programy ECB sú nekonvenčné politiky, ktoré z hospodárskeho hľadiska predstavujú menové financovanie, ktoré je zakázané podľa článku 123 ods. 1 ZFEÚ, ak ECB neznižuje svoju súvahu; vyzýva preto ECB, aby postupne znižovala objem svojej súvahy;
18. vyjadruje poľutovanie nad zriadením nástroja na ochranu transmisie (TPI) v júli 2022; vyzýva ECB, aby rešpektovala zákaz menového financovania nielen v právnom, ale aj v hospodárskom zmysle; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že selektívny nákup verejného dlhu predstavuje menové financovanie členského štátu EÚ;
19. zdôrazňuje, že rozdielne úrokové sadzby v eurozóne sú vo všeobecnosti výsledkom rôznych rizikových prirážok na štátne dlhopisy; zdôrazňuje, že nákupy v rámci TPI by len skrývali symptómy voľnej fiškálnej politiky; vyzýva členské štáty, aby vykonávali zodpovedné fiškálne politiky a zabezpečili udržateľné úrovne dlhu;

Digitálne euro

20. víta pokrok ECB v projekte digitálneho eura a jej prebiehajúci dialóg s Parlamentom; zdôrazňuje očakávané prínosy, ako je posilnená strategická autonómia, lepšie finančné začlenenie a dostupnosť záložného platobného systému offline;
21. opakuje, že digitálne euro by malo slúžiť ako doplnok k fyzickej hotovosti, že by nemalo úplne nahradiť hotovosť a že hotovosť by mala vždy zostať k dispozícii;
22. zdôrazňuje potrebu kompenzačného modelu pre bankový sektor, ktorý je poverený praktickým vykonávaním projektu digitálneho eura;

23. vyzýva ECB, aby náležite zohľadnila obavy o súkromie v súvislosti s digitálnym eurom, a zdôrazňuje, že jeho vývoj by sa mal stať pre ostatné finančné inštitúcie zlatým štandardom, pokiaľ ide o súkromie;

Sekundárne ciele

24. vyzýva ECB, aby sa zdržala prijímania politicky motivovaných rozhodnutí a držala sa svojho mandátu udržiavať cenovú stabilitu; zdôrazňuje, že prekročenie tohto mandátu sa dotýka politickej nezávislosti centrálnej banky;
25. zdôrazňuje, že sekundárne ciele ECB sa najlepšie dosiahnu vtedy, keď bude voľný trh fungovať v stabilnom makroekonomickom prostredí založenom na predvídateľných cenových úrovniach, čo podporuje investície;
26. zdôrazňuje, že ECB by mala predchádzať narušeniam signalizačnej funkcie cien vzhľadom na úlohu tejto funkcie pri zabezpečovaní efektívneho pridelovania zdrojov; vyzýva ECB, aby posúdila, do akej miery zmena klímy ovplyvňuje jej schopnosť udržiavať cenovú stabilitu;
27. trvá na tom, aby ECB dodržiavala zásadu neutrality trhu pri všetkých svojich menových operáciách; vyjadruje poľutovanie nad tým, že opatrenia ECB na dekarbonizáciu podnikových dlhopisov v jej držbe sa už zo svojej podstaty neriadia trhom neutrálnym prístupom;
28. vyzýva ECB, aby využila všetky dostupné nástroje na zabezpečenie toho, aby banky brali klimatické riziká vážne, a to s cieľom zmierniť finančné riziká vyplývajúce zo zmeny klímy;

Ostatné aspekty

29. zdôrazňuje, že posilnená medzinárodná úloha eura by viedla k nižším úrokovým sadzbám v eurozóne, posilneniu postavenia EÚ na medzinárodnej scéne a posilneniu makroekonomickej stability;
30. vyzýva ECB, aby sa zaoberala posilnením medzinárodnej úlohy eura s cieľom zvýšiť jeho atraktivnosť ako rezervnej meny a podporila posuny v tomto smere iniciované trhom;
31. víta pozornosť, ktorú ECB venuje rizikám kybernetických útokov; vyzýva ECB, aby zaistila bezpečnosť a ochranu menového systému pre jeho používateľov, najmä vzhľadom na prebiehajúci geopolitický vývoj;
32. víta finalizáciu rámca Bazilej III, pretože posilní odolnosť bankového sektora;
33. podporuje cieľ ECB zvýšiť zastúpenie žien podporou ich napredovania v tejto oblasti; preto víta iniciatívy, akou je štipendium ECB pre ženy v ekonómii;

o

o o

34. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a Európskej centrálnej banke.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

V posledných štyroch rokoch Európska únia zápasila s mimoriadne vysokými úrovňami inflácie. Rastúce ceny energií mali kaskádový vplyv na hospodárstvo, čo viedlo k zvýšeniu spotrebiteľských cien. Európska centrálna banka (ECB) ako inštitúcia poverená udržiavaním cenovej stability v eurozóne nesie zodpovednosť za riešenie tejto otázky a uľahčenie rýchleho návratu k stabilným cenám. Centrálnaj banke však trvalo vyše tri roky, kým sa jej infláciu podarilo vrátiť na normálnu úroveň. Oproti tomu v Spojených štátoch sa Federálnemu rezervnému systému podarilo dostať infláciu pod kontrolu rýchlejšie.

Nedávny pokles harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HCIP) a jadrovej inflácie je určite povzbudivý. Je však dôležité poznamenať, že počiatočná reakcia ECB bola oneskorená a nerozhodná, čo umožnilo inflácii narásť viac, ako bolo nevyhnutné. Je zrejmé, že jej modely mali v posledných rokoch podpriemerné výsledky a mali by sa zásadne prehodnotiť a zlepšiť. Vzhľadom na súčasné normalizované úrovne inflácie je nevyhnutné, aby ECB znížila svoje nákupné programy, ktoré v skutočnosti predstavovali menové financovanie prostredníctvom nekonvenčných politík. Hoci tieto programy boli právne prípustné, ECB by sa mala riadiť duchom Zmluvy o EÚ, ktorá zakazuje menové financovanie európskych vlád.

Na zásadnejšej úrovni spravodajkyňa zdôrazňuje význam nezávislosti centrálnaj banky. S cieľom zabrániť politickému zasahovaniu do jej mandátu na dosiahnutie cenovej stability bola centrálnaj banke udelená štatutárna nezávislosť. Táto autonómia umožňuje ECB zamerať sa na svoje ciele bez vonkajších tlakov, čo si vyžaduje, aby sa zdržala prijímania politických rozhodnutí. Spravodajkyňa považuje túto zásadu za nevyhnutnú na zabezpečenie integrity spoločnej meny a jej emitenta. V praxi to platí pre sekundárne ciele ECB, ktoré sú zamerané na podporu širších cieľov Európskej únie. Je nevyhnutné, aby ECB presadzovala tieto ciele bez toho, aby ohrozila svoje primárne zameranie na cenovú stabilitu alebo podliehala politickým motiváciám. Spravodajkyňa sa domnieva, že ECB by sa preto mala obmedziť na podporu stabilného makroekonomického prostredia charakterizovaného nízkymi a predvídateľnými úrovňami inflácie.

ECB okrem toho dosahuje pokrok, čo sa týka digitálneho eura. Táto iniciatíva ponúka jasné výhody vrátane posilnenej strategickej autonómie a lepšieho finančného začlenenia. Je však dôležité zdôrazniť, že digitálne euro by malo skôr dopĺňať než nahrádzať fyzickú hotovosť.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJKYNI POSKYTLI INFORMÁCIE**

Spravodajkyňa na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje, že informácie jej neposkytol žiadny subjekt ani osoba, ktoré treba uviesť v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.